EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Temes del Pou | Redacció. Fotos: Francesc Rubí | Actualitzat el 16/03/2021 a les 11:23

Places que fan viva Manresa

Aquest mes hem demanat a deu persones que ens parlin de la seva plaça, allà on viuen o van viure, on treballen o bé on projecten, també, el futur de Manresa. Som conscients que, per tal de completar una panoràmica global de la ciutat, queda pendent per a un proper reportatge una revisió dels espais dels barris que s'han anat configurant amb l'expansió del teixit urbà.

Imatge de la plaça Major.

Manresa, al llarg de més de mil anys, ha confegit la trama urbana a redós de turons i torrents, i n'ha fet un espai divers, cabdellat des del centre històric i arribant fins als barris amb voluntat d'eixample. I és en aquest espai on trobem un conjunt de places que en fan de nexe, no només de cruïlla: espais de trobada i d'intercanvi. Les botigues o a vegades les terrasses dels bars del

seu perímetre afavoreixen la socialització del veïnat a mesura que el dia avança, encara més quan hi ha bancs o un espai central lliure. La canalla, els vells i des del captard també els joves, fan bona aquella cita que diu que les ciutats no són només un conjunt de carrers i places, sinó -i sobretot- les coses que hi passen. Places, doncs, grans o petites. Des de les més institucionals a les més populars. De vegades només queden en una intersecció en el mapa, ofegades pel trànsit. O potser un punt discret per al consum de propi veïnat. És evident que no sempre es tracta d'aquelles places «lluentes de claror» que enyorava Salvat-Papasseit malalt, des del llit. Però són aquestes places, al capdavall, les que poden fer la ciutat més viva i acollidora. Sense la possibilitat de ser exhaustius, hem demanat a Carles Claret, Roser Comas, Xavier Domènech, David Aaron López, Adam Majó, Josep Maria Oliva, Claudina Relat, Anna Rius, Marta Torra i Anna Vilajosana que ens parlin de la *seva* plaça, immortalitzada per la càmera de Francesc Rubí. Deu places només, però que amb el seus silencis o brogit, expliquen la ciutat als que sempre hi viuen i als que tot just hi passen.

Plaça Major
De les pageses a les terrasses

Quan vaig arribar a aquest món, fa 65 anys, ningú no responia «al Barri Antic» quan li preguntaven l'indret de residència. Els habitants de l'intramurs manresà vivíem al *barri* de la Plaça, o del Carme, o cap als Quatre Cantons, o per la banda del Born... Les Escodines eren un barri. O la Guia. O el Poble Nou. Però l'actual Barri Antic mantenia l'antiga consciència de ser, simplement, la ciutat, malgrat que Passeig i Guimerà s'estaven enduent punts de referència comercial i de serveis.

La plaça Major (llavors *de los Mártires*) no era el melic del món perquè hi hagués l'Ajuntament sinó perquè bullia d'humanitat i vida comercial. Tota la setmana s'hi feia mercat de pageses, i el dissabte les parades sobreeixien. Per lògica de l'edat, tinc gravada la de les galetes Reverter, a tocar del carrer Sobrerroca. Els baixos de les cases eren un continu comercial que atreia

compradors de tota la ciutat. Carnisseries, cansaladeries, queviures (*ultramarinos*), fleca, però també revistes, medicaments, adrogueria, sants (imatges i objectes religiosos a la botiga d'en Fius) i menú del dia a la fonda Sant Antoni. Amb un espai buit: la *casa cremada* on després construïren les oficines noves de l'administració municipal.

A la barberia del Josep, el Marcos i el Luís em van retallar el serrell durant uns quants anys, a la botigueta d'en Serra hi comprava fotogrames solts de pel·lícules que mirava amb un visor, i la mare m'enviava a cal Torner a buscar pernil dolç. Val a dir que Sant Miquel, Cap del Rec i Sobrerroca, i fins i tot el Pòpul, actuaven com a prolongacions que completaven la plaça comercial (roba, perfumeria, pesca...), i tothom estava convençut que les pageses els portaven clientela. Fins i tot les botigues de fruita i verdura.

Amb els anys, el centre de gravetat de la ciutat va anar-se allunyant, i amb ell el protagonisme comercial. Les parades van minvar fins a desaparèixer amb l'obertura del Mercat de Puigmercadal, i van créixer els espais d'aparcament. Quan també aquests foren eliminats, els comerciants supervivents es van posar les mans al cap. De les botigues de la meva infància en queda alguna, i la barberia té un sol barber, fill del Luís. Per un moment va semblar que la plaça era morta per sempre, pur escenari de l'Aixada un cop l'any, però llavors van arribar les terrasses i els restaurants, i d'alguna manera ha ressuscitat. Ja ho deia el filòsof: quan tornes a banyar-te, ni tu ni el riu sou els mateixos.

Xavier Domènech Sala

Plana de l'Om
Després de la pluja

És el lloc on arrenca el camí que fa pujada, on hi ha una font discreta, la noia eternament jove, amb

els peus sempre descalços, asseguda en un banc amb un llibre anònim tancat a la mà esquerra, i al seu darrere un sol arbre, un om alt que apunta al cel ben fosc d'una nit humida d'hivern. I la il·luminació discreta dels fanals antics que tenyeixen de groc la boirina que s'escampa com si fos pluja en suspensió, i el cadenat, que no he vist a cap altre lloc de la ciutat, que barra el pas dels cotxes i marca el final de la plaça però no la tanca, la deixa respirar. Em vaig enamorar de la Plana de l'Om un diumenge a la tarda de gener en tombar pel carrer del Born. La humitat m'esfilagarsava les cames i la plaça estava solitària i freda, com jo. La mullena reposava sobre els sis bancs, tres a cada banda perfectament arrenglerats i enfrontats, i resseguia l'escultura de bronze de la noia, de Ramon Oms, que semblava més melangiosa que mai. Vaig pensar que era un d'aquells racons de qualsevol ciutat europea sense nom que hauria fotografiat en visitar-la per primera vegada, i em vaig sentir afortunada perquè aquella placeta que no arribava a plaça, que no era rodona sinó rectangular, que no era gran sinó petita, que no era punt d'arribada sinó cruïlla, era a casa meva.

Vaig caminar-la en solitari i mentre ho feia m'imaginava que era l'escenari perfecte per començar a explicar una història, una història inventada, de somni, d'algú que busca, que es busca, que troba, que es troba. Un indret màgic, terrenal, misteriós, vell, autèntic i extremadament senzill amb només un arbre, una font, una escultura, uns quants bancs i un carrer que fa pujada i es perd. Sense aquesta llengua de camí que s'enfila cap a la plaça Major, la Plana perdria encant. Seria només un tros abandonat, i no una part d'alguna cosa superior, més gran, que no acaba.

Va ser gràcies a aquell allunyat diumenge de gener que, temps després, vaig decidir il·lustrar la portada de la segona edició del llibre *Sentir Manresa* (Parcir Edicions Selectes, 2017) amb una foto la Plana de l'Om. Durant molt de temps vaig maleir les tanques municipals que sempre treien el cap per alguna banda i obligaven a forçar-ne l'enquadrament i no només a mi, sinó a tots els visitants que s'aturaven a fer-s'hi una foto. Sé que la Plana de l'Om no és lloc de destí, però sempre hi ha algú que s'hi asseu, que hi menja un gelat de terrina o que hi arriba amb un carro de supermercat ple de garrafes de plàstic per reomplir. Pot semblar que aquí no passa res, o que no passa gran cosa, però jo penso que hi passa la vida ordinària, la de cada dia.

Anna Vilajosana Garcia

Plaça de Gispert
La placeta del poble

De les tres places que articulen el centre històric de Manresa, del portal de Sobrerroca al de Valldaura, a la Major hi ha el poder institucional, a la Plana de l'Om, la burgesia i el comerç i a la placeta Calsina, a la Gispert, el poble, fent una canya i una tapa de morro al Pardal.

Quan la meva àvia va arribar a Manresa, l'any trenta-u, va anar a parar a una casa del carrer Muntanya que a la dona, procedent del Poble Sec barceloní, li va semblar terriblement vella, fosca i humida. La placeta (així anomenava a la Gispert) no li agradava perquè -deia- hi havia gent de mal viure i mal parlar; sobretot carreters assedegats que arribaven a Manresa per la carretera d'Igualada i Barcelona (a la paret exterior del Pardal encara hi ha les argolles de lligar les mules). Quan jo era petit -anys setanta del segle XX- la plaça Gispert era el centre neuràlgic de la zona de *tasques* (així en deia ma mare): bars senzills i barats, d'ambient proletari de dia i bohemi de nit, on anaven a parar els artistes, esquerranosos i hippies de la ciutat. El Txokoa, el Bitxos, el Caravel·la, el Djerba (després Maduixa), la Quadra, el Sevilla, la Tortuga, el Vicente... i el Pardal, impertorbable.

Al llarg dels anys vuitanta l'alegria setantera va donar pas a la depressió, el desencís i l'heroïna. El barri vell, i concretament l'entorn de la plaça Gispert, eren més que mai la *no go area* manresana, allà on els pares i les mares deien als seus fills en edat de sortir que no anessin mai; i allà on evidentment feien cap aquells qui anhelaven una mica d'emoció transgressora. Van tancar velles botigues, es van endur la cabina telefònica, vam obrir l'Havana, a baix, i el Batzac, a dalt, i la plaça es va convertir en el quarter general de la revolució manresana i pol d'atracció de les noves generacions de gamberros, marginats i contestataris de la ciutat i la comarca. Amb el canvi de segle, la placeta va deixar de ser un aparcament per tornar a ser una plaça, van acabar abaixant definitivament persiana l'Havana i Cal Gritis (la Flor i Nata) i va obrir l'Alsina. La gent i els negocis canvien, però l'única plaça de Manresa i de les poques d'Europa i el món mundial on conflueixen set carrers (set!) continua fidel al seu caràcter popular i eixelebrat i a la seva condició de germana petita i rebel de les tres places històriques de la ciutat. I que per molts anys el Pardal, i l'estanc!, ho puguin veure.

Adam Majó Garriga

Plaça d'Anselm Clavé
Un espai acollidor que fa barri

Si penso què és per a mi la plaça, em venen al cap dos conceptes: història i veïnatge. La història, en majúscules, podem dir que arrenca quan un ja llunyà 1891 el llavors alcalde de la ciutat va decidir que s'enderroqués un immoble del carrer d'Urgell per poder fer una obertura cap a la carretera de Cardona -el carrer de Jaume I-, on hi havia hagut els horts dels dominics, i una plaça que espongés aquell carrer d'Urgell tan estret i transitat. Primer es va dir d'Urgell, uns anys després, el 1918, i a proposta de l'alcalde Fius i Palà, ja es va dir d'Anselm Clavé, en honor del fundador dels cors que tanta requesta tenien. Però hi ha una altra història, la particular, i la meva va íntimament lligada a aquesta plaça, perquè de petita per a mi era, sobretot, anar *a ca la iaia*; era saltar pels parterres de moltes pedres i poques plantes, abocar-nos a la font amb els peus penjant per beure aigua i per esquitxar-nos, enfilar-nos tan amunt com podíem a l'estàtua d'aquell senyor que no sabíem pas qui era, però que ens permetia fer uns salts ben atrevits i arriscats; era els jocs al carrer amb els amics mentre fèiem temps per entrar al Conservatori... I també l'olor de cafè de la botiga on en torraven, l'olor del forn de pa; era l'espardenyeria, els magatzems, la farmàcia, la botiga de roba... En definitiva, tot un univers que amb els anys ha anat canviant, però que ha mantingut viva l'essència d'aquesta plaça petita i acollidora.

Estirant el fil de la història petita recupero una anècdota d'aquelles que fan de bon explicar. A l'àtic de cal Subirana, al carrer d'Urgell, un jove Antoni Esteve i Subirana va muntar el que va ser el primer, incipient, laboratori farmacèutic de la família Esteve; i al pis principal, on vivien, la caseta que encara avui hi ha al pati va acollir un petit laboratori de proves amb ratolins. Doncs bé, aquesta caseta és el fil invisible que em connecta amb la meva infantesa, quan anava *a ca la iaia*, perquè és allà on el meu avi, impressor i amic dels Esteve, emmagatzemava les capses dels

medicaments que feia per als farmacèutics quan ell i tota la família van anar a viure al pis que els Esteve van deixar quan van marxar de la ciutat.

I aquella essència de què us parlava em porta a la segona cosa que és per a mi la plaça: veïnatge. La plaça en Clavé, que diria el meu pare, és la germana petita de les places del centre, i és per això segurament, que concentra tanta vida. La plaça són els veïns i els passavolants, és seure i badar, és saludar ara l'una i ara l'altre, és fer petar la xerrada... És aquest espai reduït, abrigat per uns til·lers a l'ombra dels quals la vida passa, s'entrellaça, s'atura... en definitiva, fa barri. I això, que costa poc de dir, no és fàcil de trobar. I nosaltres ho tenim!

Marta Torra Oliveres

Plaça de Sant Domènec
On passen totes les coses

Oficialment, no he viscut mai a la plaça de Sant Domènec i no per culpa meva, sinó perquè cap dels que hi donem no hi vivim, som del Born i de la Fius i Palà, però Sant Domènec no ha estat mai la nostra adreça. De fet, fins fa només quatre dies no van posar-hi una placa amb aquest nom. De petits, de la plaça se'n deia així, o la del Cinc d'Oros o la dels Coloms, però per a nosaltres, senzillament, era la placeta. Una placeta on no es podia jugar gaire, ja fos perquè era cèntrica, pels cotxes que passaven pel Born o potser perquè a mi no em deixaven a casa. Ara, quan veig la quantitat de canalla que hi juga a pilota, que passen rabent amb patins, patinets, bicicletes... penso que hem passat de no poder-hi jugar els del barri a venir-hi a jugar tot Manresa. A la placeta no hi podíem jugar, però sí que teníem un aparador privilegiat de la vida manresana des dels balcons: processons de Corpus, de Setmana Santa, de tots els esdeveniments litúrgics que volia fer ostentació l'Església -els únics permesos- i les emocionants cavalcades de Reis, que els infants esperàvem amb candeletes.

Durant la Transició va canviar el panorama: les manis del 76, del 77, les cercaviles del Barri, els Carnestoltes... Aquí ja no miràvem des del balcó, érem a baix participant-hi. I a mesura que passaren els anys: la Fira de l'Aixada, de la Mediterrània, els concerts de Festa Major, les festes de la Dansa, i de mil i una associacions diferents que fan servir l'espai per mostrar la feina que duen a terme. I en aquests darrers anys, la plaça ha tornat a ser un lloc de trobada de les reivindicacions per la llibertat nacional. El 2017 vam omplir-la, i també el 2018 i el 2019, per reclamar la llibertat dels nostres representants elegits democràticament, triturats per una maquinària iniqua que ha vulnerat totes les lleis, les seves mateixes lleis, en una croada nacional espanyola per mantenir els privilegis seculars d'unes quantes famílies que han dominat històricament el solar que consideren el seu patrimoni privat.

Hi ha qui diu que la plaça era més bonica abans, voldrien que fos de terra, però llavors només hi hauria les deposicions dels animalons. Vulguem o no, ara és neta, hi passen la mànega i feina feta. Alguns es queixen del soroll, del temperi de les festes, de les colles que hi fan estada, dels que hi desbarren, dels que hi estan massa mamats... però això no deixa de ser la contrapartida de viure al centre, de tenir-ho tot a tocar. I avui, m'adreçaria a tots els qui donen a la plaça per dir-los: En aquells dies del confinament, que sortíem al balcó i no hi vèiem ningú, quan era tot desert, inanimat, fred, inhòspit, no enyoràveu el brogit, el tràfec, la gent que hi passa amunt i avall, encara que sigui de matinada; en definitiva, la vida, el que, de fet, ens dona caliu i humanitat? És a dir, la nostra plaça: Sant Domènec.

Roser Comas Closas

Plaça del Mercat
Rentada de cara

És meravellós caminar pel centre històric, pels seus carrers de pedra, sobretot a la nit, quan ja no hi ha cap altre so que el de les pròpies passes. És increïble escoltar-ne el ressò! A la ciutat moderna, cada vegada és més difícil percebre l'eco, fins i tot m'atreviria a dir què és impossible. El ressò és la connexió més forta amb l'entorn físic. Un exemple seria si entrem en una catedral i caminem per dins. Gràcies al so podem percebre físicament l'espai i sentir-nos-en part. L'experiència visual tendeix a ser freda, distant i plana. Entenc que qualsevol espai l'has de percebre amb tots els sentits.

Però parlem de Manresa, i més concretament de la plaça de Puigmercadal, això és el que m'han demanat des d'**El Pou de la gallina**. És una plaça molt peculiar. Un invent arquitectònic projectat i construït en la modernitat, en el cor del centre històric de la ciutat. Fa 35 anys no existia, era simplement un teixit de carrers. El mercat i la plaça tal com els coneixem avui es van inaugurar el 29 de novembre de 1987. Després de diversos anys de lluita, els paradistes, comerciants i treballadors que formaven el mercat de les Mandongueres, situat a la plaça dels Infants, es van traslladar al nou equipament de Puigmercadal. Aquesta operació urbanística va generar dues noves places: la d'Europa i la del Mercat. Però construir una plaça no és fer un plaça. A mi m'agrada pensar que hi ha més ciutat en una presa de cinema, on es veu algú dins d'una cafeteria mentre veu la gent córrer sota la pluja creuant la plaça, que en una fotografia d'una revista d'arquitectura.

La plaça del Mercat de Puigmercadal té dos carrers i dues escales que hi donen accés. Un dels esglaonats és part de l'edifici del mercat. Si us hi fixeu, és una plaça que té poques plantes baixes amb entrada. Fins fa poc, d'activitat a peu de carrer només hi havia la del mercat, l'entrada posterior de la Cambra de Comerç i el coworking Co Jorba. Les places les fan les persones i, per tant, la vida i les experiències que s'hi duen a terme. Però, de mica en mica, des de l'Ajuntament, s'han invertit esforços per canviar la realitat de l'espai. S'ha construït una entrada més àmplia i transparent al mercat i ha obert portes el centre d'artesania Artífex, que dona més activitat a la zona. També s'ha recuperat el bar del mercat, que omple de vida la plaça amb la terrassa i, finalment, s'han pintat jocs infantils al terra per als més menuts. Per últim, s'ha intervingut en l'interior del mercat i s'ha promogut una nova distribució en la qual s'han ubicat botigues i s'ha creat un espai de degustació. Un espai on, recentment, s'ha instal·lat una exposició oberta a la ciutat. Tots aquests esforços i molts més que vindran tenen l'objectiu d'omplir la plaça de vida i activitat, per fer que passi a ser un espai més de les nostres vides.

Claudina Relat Goberna

Plaça d'Europa
El cul de la Muralla

No ho és, una plaça. És una esplanada allisada amb formigó polit que, això sí, com diuen els entesos, fa de mirall a l'elevada part posterior de l'església del Carme i a la muralla de la ciutat medieval que queda dempeus. Però l'opulència del mur de pedra no fa prou goig. Ni a la part aplanada, ni en la continuació, cap avall, en què el vial pren, precisament el nom del granític conglomerat d'alçada considerable que, de barret, acull una altra plaça, la de Mil Centenari, cobrint l'espai del pati d'armes d'una antiga caserna militar. La fortificació, que fa escaire a la plaça d'Europa, s'hauria d'il·luminar com altres elements monumentals de Manresa. Des d'aquella cantonada (no en cap altra), un gran plafó hauria de reinterpretar la ciutat medieval plena de carrers i carrerons i convidar a endinsar-s'hi.

Projeccions turístiques al marge, de l'*anomalia* urbanística consumada a finals dels vuitanta amb l'aflorament de l'espai, en queda un nyap al nomenclàtor. La denominada plaça d'Europa resulta ser una plaça dins d'una altra plaça, la dels Infants. En enderrocar les Mandongueres, la finca rehabilitada cantonera, que formava part del carrer del Carme, va deixar de pertànyer-hi per ensenyar la façana a la claror de l'espai esponjat. I, ara, de quina plaça formen part? Deveu pensar que de la plaça d'Europa, oi? Doncs no, de la dels Infants. El número 1 és a l'embocadura del carrer del Carme, just on, al paviment, hi ha marcats els fonaments del portal del Carme (explícit a la Fira de l'Aixada), que, emergia gairebé en paral·lel al de Sobrerroca, més avall, que conserva una de les torres. Si voleu fer perdre un missatger, feu-li trobar el portal. S'equivoca. Perquè resulta que hi ha un altre número 1.

El duplicat és en un dels edificis que envolten la part de la plaça no emmurallada, i que segueixen fins al pati posterior d'Arts i Oficis només amb la interrupció dels carrers del Joc de la Pilota i de Puigterrà de Dalt. Són cases antigues, centenàries la majoria, però no medievals. La necessitat de conservar el trànsit rodat va obligar a traçar i asfaltar la calçada. El disseny de l'esplanada interior és minimalista i geomètric. Arbres amb projecció d'ombra futura, tres bancs, pilones cúbiques i un esglaonat a un costat que, en un racó es converteix en entarimat d'obra i a l'altre acull les taules i cadires de les terrasses dels bars. Allà, l'indret s'humanitza i es trenca la monotonia de la grisor del ciment. I, al bell mig, un gresol multiracial de criatures juguen, corren, van amb patinet

o xuten una pilota sense els prejudicis de tota mena que traginen els pares i mares o els que els mirem de cua d'ull des del balcó.

Carles Claret Vilaseca

Bonavista
No és una plaça, és una rotonda

Si diguessin "tanqueu els ulls i penseu en una plaça", ningú no pensaria en la plaça de la Bonavista. Oficialment existeix, surt al plànol de Manresa i porta aquest nom, però cap persona ni cap negoci té el domicili en aquella adreça, amb això està tot dit: la plaça de la Bonavista no és tal plaça, és un espai. Més concretament una rotonda amb una calçada circular delimitada pel Passeig, la carretera de Vic i la carretera de Santpedor. De manera que la major part de vegades que es fa esment a "la plaça de la Bonavista", es per parlar de la circulació. O per citar-la com a punt de referència per indicar qualsevol altre lloc. A la plaça de la Bonavista pròpiament dita no hi ha vida, només hi ha trànsit, i ha sigut sempre així; la vida l'has de buscar als voltants, a la zona que l'envolta i de la qual pren el nom. El mateix amb el que ens identifiquem els seus veïns quan ens demanen a quin barri vivim i diem "a la Bonavista" perquè dir "al Vic-Remei" no ens passa pel cap.

Durant els anys de la meva infància, la Bonavista era una altra cosa. Hi havia una certa vida de veïnat molt concentrada en aquella illa de cases de la carretera de Vic que van acabar enderrocant en la primera dècada dels anys 2000 però que ja s'havia anat despoblant de botigues molt abans. En els seus millors temps havia estat una vorera plena d'activitat. Hi havia un taller de ballestes, la botiga de queviures del Paco i la Pepita, el bar Maura, la botiga de maquinària agrícola dels Lliró, l'elèctrica Soler, la carnisseria del Martí, l'estanc de la família Boi, el bar Bonavista, un sortidor de benzina amb el mateix nom, les bicicletes Bueso, la botiga de

balances... i al final de tot, el quiosc, de nom oficial Llibreria Bonavista, que va tancar fa un parell de mesos, als baixos d'un edifici que aviat serà enderrocat. Tot en benefici d'una gran obra -s'ha de reconèixer- projectada des d'abans que jo tingués ús de raó, però que no és una plaça sinó una altra cosa. L'únic succedani de plaça és un parc infantil que hi ha al costat, encerclat per aquelles gàbies que ja van demostrar ser inútils al parc Vila Closes, on havia de créixer una vegetació que tampoc no s'ha enfilat i que només amaga un petit niu de merda. La senya d'identitat dels urbanistes municipals i la seva arrogant tossuderia. Llàstima, perquè s'hauria pogut fer ben maca. La gran plaça de la Bonavista no és altra cosa que una confluència viària, important per a la ciutat però buida de contingut per als veïns. Una simple rotonda.

Josep Maria Oliva Muixí

Plaça de Catalunya
Espai de joc i aprenentatge de vida

No vaig triar pas viure-hi, van ser els meus pares que l'any 1979 decidien instal·lar la família al número 1 del carrer Lleida, en un dels xamfrans d'una plaça encara no urbanitzada; un tercer pis molt assolellat i ben encarat a Montserrat. Veníem de la plaça dels Infants -sempre ens ha agradat viure de cara una plaça pel que significa de connexió amb tot el que passa- i ens hi vam instal·lar buscant millorar les condicions de l'habitatge. A la plaça ja feia anys s'hi havien construït edificis més moderns. També hi va influir el fet de tenir-hi família i que molts dels veïns i veïnes i, fins i tot els mateixos propietaris dels habitatges, eren famílies manresanes conegudes, principalment del meu pare.

Era un barri jove i compromès a nivell polític, social i cultural, amb una associació de veïns activa i lluitadora, formada per persones que procuraven cuidar i fer créixer el barri buscant sempre el bé comú. Per a nosaltres, també era important que fos un barri ben connectat amb la ciutat,

perquè per a la meva família era imprescindible participar de totes les festes de Manresa (la Llum, la Festa Major...), poder passejar pel centre, el Passeig, el carrer Guimerà, el Born. També havia de ser còmode per seguir participant en les entitats en què col·laboràvem, principalment els Carlins, la colla sardanista Dintre el Bosc i l'Esbart Manresà. Estimo molt la plaça, m'hi he quedat i hi he format la família. Hi he conegut els millors amics i hi han nascut les meves filles, que hi han gaudit de la infantesa, des de la llar d'Infants L'Espurna a l'escola Sant Ignasi; el pas a l'Institut amb els seus companys d'escola i barri, que han esdevingut els seus amics... Ha estat un espai de joc i aprenentatge de vida que no oblidaran mai.

Voldria que la plaça no perdés mai el simbolisme de defensa de la catalanitat. Que sempre hi onegi la nostra senyera perquè ens recordi cada dia com és de necessària la defensa de la llengua, la cultura i les tradicions catalanes. I perquè no s'oblidi la lluita que ha estat necessària. Amb el pas dels anys, la plaça es transforma, demostra que és viva. Aquell projecte de barri nou està consolidat i és testimoni dels nous temps. Ha estat trist veure la pèrdua de serveis públics, com el Centre de Salut ara ubicat al CAP Bages i desvirtuat com a centre del barri. També s'ha perdut la residència Catalunya per a gent gran. Però observo, des del meu balcó encarat a la nova plaça de ciment i gàbies que empresonen els arbres, que el joc dels infants i les trobades de veïns i veïnes segueixen tan actives com sempre. Per a mi, aquest és el sentit de les places.

Anna Rius Roses

Plaça del Remei
Un futur espai de qualitat al servei del barri

Una agradable manera de descobrir una plaça és arribar-hi a peu, percebent com a poc a poc els carrers s'eixamplen, es tornen més espaiosos i configuren una àrea amb identitat pròpia. La plaça del Remei no n'és una excepció. S'hi arriba per tres bandes de la ciutat i amb diferents

perspectives. Tant si pugem per la reformada Via de Sant Ignasi, com si sortim del centre històric pel carrer Remei de Dalt o pel carrer Joan XXIII, o si venim del centre de la ciutat pel carrer Bisbe Comes o pel carrer Bertrand i Serra, ens trobarem amb un espai clarament rectangular, abans ocupat per cotxes i ara en obres.

Suggereixo arribar-hi pel Remei de Dalt. Ens situarem a la part més antiga de la plaça i comprendrem com el nom és un reconeixement històric a l'antic raval del Remei i a la acollidora i petita església del Remei (s. XVII). La plaça original era reduïda i ajustada a la irregular trama urbana medieval, però la ciutat es desenvolupa, creix i es modernitza al segle XX. Amb l'obertura del tram final de la Via de Sant Ignasi i del carrer Bertrand i Serra fins a la carretera del Pont de Vilomara, es configura la plaça actual. Ampla, espaiosa i rectangular. Gaudim uns minuts d'aquest privilegiat punt davant de l'església, i, girant-nos 360 graus, observarem un dels encaixos urbans entre el centre històric i els eixamples. Un punt de connexió, un punt de trobada. Si continuem observant o caminant sense presa, i si les obres ho permeten, es pot contemplar l'arquitectura residencial i el gran edifici industrial que presideix, no només la banda de llevant de la plaça, sinó tot un gran àmbit de la ciutat: la imponent Fàbrica Nova.

Les molestes obres deixaran pas a una espai de qualitat, modern, al servei del veïnat i del barri, que posarà en valor la història, la identitat i l'autoestima del lloc. La plaça serà un punt de trobades, sí, en plural, de moltes trobades i ben diferents, un espai flexible als usos de les relacions. Probablement el procés *d'apropiació veïnal* serà lent i la vida quotidiana i les rutines aniran descobrint i fent-se seva la plaça poc a poc. Suposo que al matí, la gent gran o els passants podran seure als bancs o esmorzar a les terrasses i gaudiran de l'aire lliure, del sol o de l'ombra dels arbres. Al migdia potser serà un punt de trobada per dinar o fer un cafè abans d'agafar el bus urbà a la nova parada. A la tarda, la canalla que surti de l'escola Pare Algué jugarà més estona, i amb seguretat, per la gran superfície pavimentada, alhora que les mares i pares respiren, a distància, més tranquils i xerrant de coses seves. A les vesprades hi haurà xerrades sota una bona il·luminació, al voltant dels bancs i cadires. I potser a l'estiu, amb tanta nova superfície lliure, es gaudirà d'algun espectacle festiu. Quins canvis! Espero que així els vegem.

David Aaron López Martí